

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

HENKILÖTUNNUKSEN KÄSITTELY HENKILÖTIETO- LAIN MUKAAN

Päivitetty 27.07.2010

www.tietosuoja.fi

Henkilötietolain (523/99) 13 §:n ja henkilötietolakia koskevan hallituksen esityksen (96/1998) sekä tietosuojavaltuutetun ohjauksen mukaan henkilötunnusta saa käsitellä seuraavissa tapauksissa (lakiteksti on tummennettu). Silloinkin kun henkilötunnuksen saa tallentaa henkilörekisteriin, sitä ei saa tarpeettomasti merkitä tulosteisiin tai asiakirjoihin.

1. Rekisteröidyn yksiselitteisesti antamalla suostumuksella

Rekisteröidyn yksiselitteisesti antama suostumus oikeuttaa käsittelemään henkilötunnusta. Suostumukseen ei kuitenkaan oikeuta rekisterinpitäjää käsittelemään henkilötunnusta tarpeettomasti.

2. Jos käsittelystä säädetään laissa

Tällä perusteella henkilötunnusta saa käsitellä esimerkiksi:

- väestötietojärjestelmässä
- tieliikenteen tietojärjestelmässä
- verotuksessa
- rikosrekisterissä
- kaupparekisterissä
- postiyrityksen osoiterekisterissä

Lisäksi esimerkiksi postiyrityksellä on oikeus merkitä postiosoituksen ja kirjatun tai vakuutetun kirjelähetyksen luovutusasiakirjoihin vastaanottajan henkilötunnus ja asiakirja, josta henkilötunnus on tarkistettu.

3. Jos rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää

- **laissa säädetyn tehtävän suorittamiseksi;**
- **rekisteröidyn tai rekisterinpitäjän oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi.**

Kaikissa mainituissa tapauksissa henkilötunnuksen käsittelyn perusedellytyksenä on, että rekisteröidyn yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää säännöksessä mainitun tehtävän suorittamiseksi. Tämän vuoksi esimerkiksi pelkkä laissa säädetyn tehtävän helpompi tai nopeampi suorittaminen henkilötunnuksen avulla ei oikeuttaisi henkilötunnuksen käsittelyä.

- **historiallista tai tieteellistä tutkimusta taikka tilastointia varten**

Rekisteröidyn yksiselitteisen yksilöimisen tärkeys on säädetty henkilötunnuksen käsittelyn edellytykseksi myös historiallisen ja tieteellisen tutkimuksen sekä tilastoinnin osalta. Tarve henkilötunnuksen tallettamiseen tulee kysymykseen lähinnä silloin, kun eri henkilörekistereistä saatuja henkilötietoja on tarpeen tutkimustarkoituksessa yhdistää.

4. Tietyillä toimialoilla, nimittäin

- luotonannossa tai saatavan perimisessä,
- vakuutustoiminnassa,
- luottolaitostoiminnassa,
- vuokraus- ja lainaustoiminnassa,
- luottotietotoiminnassa,
- terveydenhuollossa,
- sosiaalihuollossa ja muun sosiaaliturvan toteuttamisessa
- virka-, työ- ja muita palvelussuhteita ja niihin liittyviä etuja koskevissa asioissa.

Näissä tapauksissa henkilön luotettava yksilöinti on usein välttämätöntä jo rekisteröidyn oikeusturvankin kannalta. Sääntely oikeuttaa esimerkiksi videovuokrausliikkeet, autovuokraamot, kirjastot, pankit, vakuutuslaitokset ja lääkärit keräämään ja tallettamaan asiakkaidensa henkilötunnuksia.

5. Lisäksi henkilötunnuksen saa luovuttaa osoitetietojen päivittämiseksi tai moninkertaisen postilähetysten välttämiseksi suoritettavaa tietojen käsittelyä varten, jos henkilö tunnus jo on luovutuksensaajan käytettävissä.

6. Rekisterinpitäjän on huolehdittava siitä, että henkilötunnusta ei merkitä tarpeettomasti henkilörekisterin perusteella tulostettuihin asiakirjoihin.

Rekisterinpitäjän olisi siten huolehdittava esimerkiksi siitä, että henkilötunnuksia ei merkitä postilähetysten päälle näkyviin. Henkilötunnuksia ei myöskään saa merkitä esimerkiksi kiertäviin työvuoro- tai lomalistoihin, eikä oppilaitoksen ilmoitustaululla nähtävillä oleviin koetuloslistoihin. Suositeltavaa ei ole, että henkilötunnus sisältyisi laskun viitenumeroon.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN KANNANOTTOJA:

Tietosuojavaltuutettu on ohjauksessaan ottanut kantaa henkilötunnuksen käsittelemiseen:

Henkilötunnusta voidaan käsitellä edellä mainittujen lisäksi esimerkiksi seuraavissa tapauksissa:

-Asiakkaan **sähkökulutuksen tai lämmitysöljyn** laskutusta varten. Kyse on luottokauppaan verrattavasta toiminnasta, koska kulutus tapahtuu ennen laskun maksua.

-Tehtäessä **sopimusta teleoperaattorin** kanssa, esimerkiksi puhelin- tai internetliittymän avaamisesta, koska laskutus tapahtuu jälkikäteen.

-Kaikissa muissakin asiakasrekistereissä, joiden mukaisia palveluja tai tuotteita voi saada myöhemmin tapahtuvaa laskutusta vastaan

-Pyydettyessä **tarjousta vakuutuksesta** on kysymys vakuutustoiminnasta, jossa saa käsitellä henkilötunnusta. Vakuutusyhtiö tarvitsee henkilötunnusta mm. selvittääkseen vakuutuksenottajan luottotietoja. Luottotietotoiminnan harjoittaja on oikeutettu luovuttamaan näitä tietoja vakuutusyhtiölle.

-**Oppilaitos** saa käsitellä tutkintoa suorittavan koululaisen tai opiskelijan henkilötunnusta. Yksiselitteinen yksilöiminen on tärkeää rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän velvollisuuksien turvaamiseksi. Molempien etujen mukaista on, että myöhemmin voidaan luotettavasti yksilöidä tutkinnon suorittaja.

-Myös varattaessa opiskelupaikka maksulliselta kurssilta, jos maksua ei ilmoittautumisen yhteydessä suoriteta, voidaan ilmoittautujalta pyytää henkilötunnus, kun ilmoittautuminen on sitova.

-Henkilötunnusta saa käsitellä **terveydenhuollossa**. Myös optikko on terveydenhuoltoalan ammattihenkilö, joka on velvollinen laatimaan potilaastaan potilasasiakirjoja ja säilyttämään ne potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) edellyttämällä tavalla.

-**Pankki- tai luottokortilla** maksettaessa voidaan vaatia selvitystä henkilöllisyydestä. Silloin kun ostoksen loppusumma ylittää tietyn määrän (esitteen päivityshetkellä 50 euroa), tositteeseen saadaan merkitä henkilötunnuksen loppuosa. Tällä osoitetaan se, että maksajan henkilöllisyys on tarkastettu.

-**Hotellimajoituksen** yhteydessä. Majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n mukaan majoitusliikkeeseen saapuvasta matkustajasta on täytettävä matkustajailmoitus. Ilmoitukseen on merkittävä suomalainen henkilötunnus.

Oy Veikkauksen asiakasrekisterissä (Veikkaus-korttia tilattaessa, sähköisten palvelujen yhteydessä). Kannanotto perustuu mm. yhtiön kansainvälisiin sitoumuksiin.